

האחיך ששיעבדו — מהו? האם הבנות יכולות לטרוף מהלקוחות לפרנסתן או לא?

הוה יתיב רבי חייא קמיה, ישב רבי חייא לפני רבי בעת שהגיעה אליו שאלה זו, ואמר ליה, שאל רבי חייא את רבי לכוונתו של רב בשאלתו: האם מדובר שמכרו היתומים לגמרי את הנכסים, או רק שמשכנו אותם לזמן קצוב?

אמר ליה רבי: מאי נפקא מינה? הלא בין מכרו בין שמשכנו הדין הוא — שמוציאין לפרנסה ואין מוציאין למזונות!

ומקשינן: ורב, ששאל קושיא זו, אי "מכרו" קמיבעיא ליה, נכתוב ליה "מכרו", ואי "משכנו" קא מיבעיא ליה, נכתוב ליה "משכנו"?

ומשנינן: רב תרוייהו קמבעיא ליה, וסבר — אי כתיבנא ליה "מכרו" אזי — הא ניחא אי ישלח לי רבי תשובה דמוציאין אפילו במכרו, אלמד מכאן שכל שכן אם רק משכנו לזמן קצוב, שמוציאין מיד הלוקח.

אך אי ישלח לי "אין מוציאין" — אכתי משכנו קמיבעיא לי, מה דינו.

ואי כתיבנא ליה "משכנו", הרי אי שלח לי דאין מוציאין, כל שכן מכרו.

אך אי שלח לי "מוציאין" — אכתי מכרו קא מיבעיא לי.

על כן אכתוב ליה "שיעבדו", דמשמע הכי ומשמע הכי, ויענה לי על שניהם.

ורבי יוחנן אמר: אחד זה ואחד זה [בין למזונות, ובין לפרנסה] אין מוציאין מנכסים משועבדים.

איבעיא להו [הסתפקו האמוראים]: האם לרבי יוחנן לא שמיע ליה הא דרבי, ואי שמיע ליה הוה מקבל ליה.

או דלמא, שמיע ליה, ולא מקבל ליה?

ופשטינן: תא שמע מהא דאתמר: מי שמת והניח שתי בנות ובן, וקדמה הראשונה, ונטלה עישור נכסים. ולא הספיקה שניה לגבות עד שמת הבן ונפלה הירושה לפני הבנות —

אמר רבי יוחנן: שניה ויתרה. כלומר, אינה נוטלת עישור נכסים תחילה ואחר כך חולקות בווה, אלא זו שקדמה ונישאת זכתה. ובת על הבת אין לה עישור נכסים, שהרי שתיהן שוות בירושה.

אמר רבי חנינא לרבי יוחנן: הרי גדולה מזו אמרו, שאפילו אם מכרו האחים, מוציאין מהלקוחות לפרנסה, ואין מוציאין למזונות, ואילו כאן שהנכסים בעין, את אמרת שניה ויתרה? הרי ודאי שיכולה לגבות עישור נכסים, ואחר כך יחלוקו?

ומדייקת הגמרא: ואם איתא [אם נאמר] שרבי יוחנן לא שמע את דברי רבי, נימא

ממטלטלין ולא לפרנסה.

כיון שבמזונות שהם תנאי כתובה יש יותר סברא לומר שלא יגבו ממטלטלין כמו שהכתובה עצמה אינה נגבית ממטלטלין, מה שאין כן

בפרנסה שהיא חוב רגיל אין סברא לומר שלא יגבו ממטלטלין. ואם מצינו שאף מזונות גובים ממטלטלין כל שכן שגם פרנסה נגבית ממטלטלין. רש"י. ועיין תוספות.